

KOMPETANSE FOR FREMTIDENS BARNEHAGE

KOMPETANSEPLAN FOR SANDEFJORDSBARNEHAGENE 2023 - 2024

Innhold

Innledning	3
Nasjonal kompetansestrategi	3
Tenk sammen	3
Regional ordning	3
Lokalt nettverk	4
Årets plan	5
Kartlegging av behov	5
Tiltak	5
Evaluering	5
Kompetanseutviklingstiltak 2023-2024	6
Statlige tiltak	6
Nasjonal styrerutdanning	6
Videreutdanning for barnehagelærere	6
Fagskoleutdanninger og andre kompetanseutviklingstiltak for assistenter/fagarbeidere	6
Kommunale tiltak	7
Barnehagebasert kompetanseutvikling	7
Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis	8
Tiltak i regi av barnehagemyndigheten	9
PLUS15: Lederutdanning for pedagogiske ledere	9
Tilbud fra PP- tjenesten	10
Forskningsprosjekt – Stine Sofie stiftelse og FHI	10
Tiltak i regi av statsforvalteren	11
Våg å se, våg å handle	11
Kontaktmøte på barnehageområdet	11
Nettbasert kompetanseprogram med tema barnehagemiljø og krenkelser	11
Lokalt nettverk	12
Kildehenvisninger	12

INNLEDNING

NASJONAL KOMPETANSESTRATEGI

Sandefjord kommunes kompetanseplan bygger på den nasjonale strategien «Kompetanse for fremtidens barnehage – revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2023-2025».

Strategiens mål: Sikre alle barn et barnehagetilbud av høy kvalitet.

For å nå det overordnede målet vil regjeringen at:

- minst 50 prosent av de ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere
- minst 25 prosent av de ansatte i barnehagen skal være barne- og ungdomsarbeidere
- andelen styрere og barnehagelærere med mastergrad i barnehagen øker
- alle ansatte i barnehagen får mulighet til kompetanseutvikling
- alle barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Januar 2023 kom en revidert utgave av nasjonal barnehagestrategi mot 2030 «Barnehagen for en ny tid». Denne planen peker også på at alle i barnehagen skal få muligheten til å utvikle sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

TENK SAMMEN

«Tenk sammen» er Sandefjord kommunes modell for samhandling mellom tjenester til barn og unge. Med samhandlingsplanen Tenk Sammen skal vi sette barn og unge i sentrum, slik at de som trenger det får enklere tilgang på hjelp, bedre hjelp og dermed får de også en større sjanse for å lykkes i å nå sine drømmer og mål.

Innenfor Tenk Sammen er det en egen kompetansestrategi som fungerer som en overordnet kompetanseplan for alle tjenestene i kommunalområdet KBU. Kompetansestrategien har til hensikt å gi føringene som skal gjelde på tvers av tjenesteområdene og er derfor ikke ment som en erstatning for fagspesifikke kompetanseplaner, men en måte å sette i system hvilke kompetanser kommunalområdet Kunnskap barn og unge (KBU) totalt sett bør utvikle.

REGIONAL ORDNING

Regional ordning skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Den regionale ordningen for kompetanseutvikling skal stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, universiteter og høyskoler, statsforvalterne og andre aktører. Ordningen bør ses i en sammenheng med andre satsinger og kompetansetiltak.

Sentrale punkter for ordningen er:

- Barnehagen vurderer sitt behov for kompetanseutvikling.
- Samarbeidsfora utvikler en langsiktig plan for kompetanseutvikling, basert på behovene i regionen.

Arbeidet videreføres i tre fora.

- Kompetanseplanen gir en felles retning og større forutsigbarhet for barnehager, eiere, universiteter og høyskoler og andre aktører.
- Aktørene bidrar til samskaping og gjensidig læring som endrer praksis.
- Universiteter og høyskoler får en mer praksisnær kompetanse.

Statsforvalteren har en viktig rolle med å legge til rette for samarbeid mellom aktørene. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har etablert samarbeidsforum gjennom regionalt nettverk.

LOKALT NETTVERK

Sandefjord kommunes lokale nettverk består av representanter fra kommunale og private barnehager og barnehagemyndigheten. Representantene fra barnehagene velges av barnehagemyndighetens styremøte. Det legges vekt på at kommunens mangfold av barnehagetyper og barnehageeiere er representert.

Det lokale nettverket er ansvarlig for å utarbeide lokal kompetanseplan i tråd med de føringene som er gitt, og det behovet som fremkommer gjennom kartlegging og analyse av sektoren lokalt. Planen må utarbeides i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge som er faglig bidragsyter, og Statsforvalteren som tildeler midler til kompetanseheving. Planen skal også inneholde oversikt over hvilke statlige tiltak, tiltak i regi av Statsforvalteren og kommunale tiltak som enkeltansatte eller grupper av ansatte tar del i.

Lokal kompetanseplan utarbeides årlig. Sandefjord kommune utarbeidet «Standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud i Sandefjord kommune» som ble ferdigstilt våren 2019. Arbeidet med standarden videreføres for barnehageåret 2023-2025.

ÅRETS PLAN

KARTLEGGING AV BEHOV

For barnehageåret 2023-2024 er barnehagenes behov innhentet på følgende måte:

- Barnehagenes kompetanseplaner er innsendt til barnehagemyndigheten. Planene er basert på kartlegging av kompetansebehov. Kompetanseplanene er benyttet som grunnlag for videre arbeid.
- Lokalt nettverk har evaluert og gjort vurderinger av påbegynte tiltak og videreføring av disse.
- KOSIP kartlegging i forbindelse med oppstart av Kompetanseløftet.

TILTAK

Kompetanseutviklingen som tilbys som kommunale tiltak i denne planen er gratis for deltagerne. Barnehagene må selv dekke eventuelle vikarutgifter ved deltagelse. Tiltakene som iverksettes gjennom regional ordning er økonomisk administrert av Statsforvalteren og Universitetet i Sørøst-Norge.

Lokale tiltak innebærer deltagelse på halvdagssamlinger og styremøter, samt arbeid i barnehagene i samarbeid med USN. Det er definert at lokale tiltak skal ta utgangspunkt i Sandefjord kommunes standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud, og ha fokus på implementering av denne. Barnehager som ikke allerede deltar oppfordres til å koble seg på det pågående prosjektet.

Sandefjord kommune har valgt å legge statlige og regionale tiltak inn som en del av kommunens kompetanseplan. Disse tiltakene bidrar til kompetanseutvikling både for enkeltansatte i barnehagene, og for barnehagene gjennom økt samlet kompetanse. Videre må disse tiltakene hensyntas tematisk for å skape både kontinuitet og variasjon i kommunens tilbud. Til slutt er det av stor viktighet at alle tiltak ses i sammenheng for å sikre at barnehagene har kapasitet til å gjennomføre den kompetanseutviklingen som planlegges, uten at det går utover den daglige driften og barnehagenes mulighet til å skape en god pedagogisk virksomhet.

EVALUERING

Kompetanseplanen evalueres i det lokale nettverket og på styremøte i april 2024.

KOMPETANSEUTVIKLINGSTILTAK 2023-2024

STATLIGE TILTAK

Gjennom høyskoler og kompetansemiljøer tilbys det kompetanseutviklingstiltak for alle ansatte i barnehagene. Det er opp til den enkelte ansatte å søke på studiene, og barnehageeier godkjenner og tilrettelegger for deltagelse.

Nasjonal styrerutdanning

Sandefjord kommune har i barnehageåret 2023-2024 åtte styrere som deltar på nasjonal styrerutdanning.

I tillegg er det styrere som deltar på andre videreutdanninger fra UDIR som er rettet mot styrere. Følgende utdanninger har deltagere:

Juss for ledere

Ledelse av utviklings- og endringsarbeid

Barnehage- og skolemiljø og ledelse

Videreutdanning for barnehagelærere

Sandefjord kommune har i barnehageåret 2023-2024 om lag 40 deltagere på ulike nasjonale videreutdanninger og mastergradsutdanninger for barnehagelærere. Følgende utdanninger har deltagere:

Alternativ og supplerende kommunikasjon

Barnehagekunnskap og master i barnehagekunnskap

Barnehagepedagogikk og master i pedagogikk

Barns språkutvikling og språklæring

Digital kompetanse i barnehagen

Fysisk- motorisk utvikling og aktivitet

Hørselsvansker - audiopedagogisk rådgivning - bimodal tospråklig opplæring

Pedagogisk ledelse og læringsmiljø

Realfag i barnehagen

Spesialpedagogikk og master i spesialpedagogikk

Veilederutdanning

Fagskoleutdanninger og andre kompetanseutviklingstiltak for assistenter/fagarbeidere

Det finnes flere ulike tiltak for kompetanseutvikling av assistenter og fagarbeidere. Det foreligger ikke en fullstendig oversikt over kommunens deltagere på de ulike tiltakene, men det er deltagere både på fagskoleutdanninger, barnehagelærerutdanning på deltid, fagbrev i barne- og ungdomsarbeid og andre tiltak som gir økt formalkompetanse.

KOMMUNALE TILTAK

Barnehagebasert kompetanseutvikling

Sandefjord kommune ferdigstilte arbeidet med å utarbeide en standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud våren 2019. Det er valgt ut fire områder det er laget standard for. Områdene ble valgt med bakgrunn i lokale politiske føringer, nasjonale føringer slik de er kommunisert gjennom implementering av ny rammeplan, kompetansestrategien og andre nasjonale satsinger. Standarden ble revidert våren 2022 med involvering av sektoren og fagmiljøene som bidrar i kvalitetstutvikling og kompetanseheving. I revideringen ble det vurdert at det ikke er nødvendig å innarbeidet et eget område om psykososialt barnehagemiljø, da dette er ivaretatt i kommunens egen «Plan for en trygt og godt psykososialt barnehagemiljø».

Felles overordnet tema for 2023-2025 er: *Inkluderende fellesskap*.

Implementering av standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud skal skje i den enkelte barnehage basert på hvilke områder som er viktige og sentrale nettopp der.

Gjennomføring av barnehagebasert kompetanseutvikling

Vi viderefører arbeidet med standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Basert på tilbakemeldinger og evalueringer gjort på styremøte 18/4-2023 samt samarbeid med USN innføres følgende tiltak for dette barnehageåret:

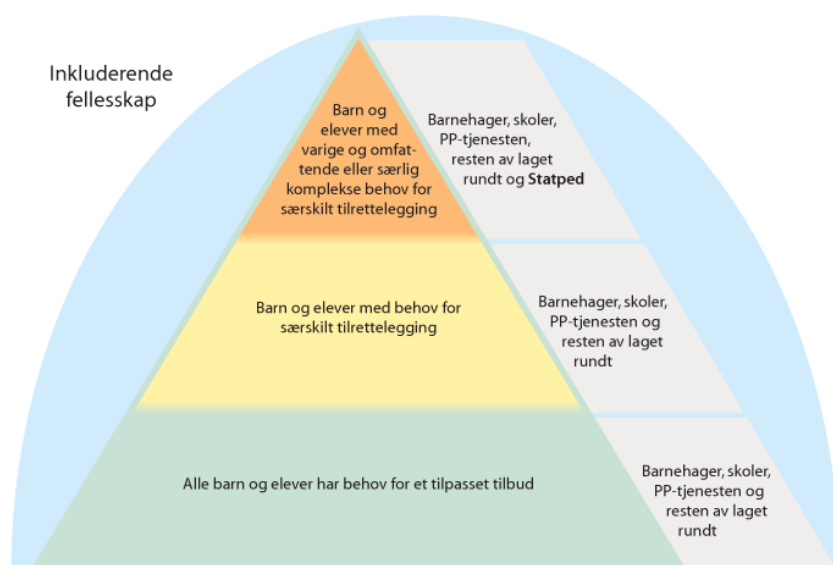
- **To halvdagssamlinger**
Tema skal være standarden og inkluderende fellesskap, og deltakernes ansvar for å lede seg selv til læring. Målgruppen for halvdagssamlingen er assistenter og fagarbeidere, sammen med styrer.
- **Styremøter**
Det legges opp til styremøter med faglig innhold fra styrere og fra USN, med innlegg som skal lede til refleksjon, debatt og videreutvikling.
- **USN ut i barnehagene**
USN møter i barnehagene for å drøfte behov og muligheter den enkelte barnehage har. Det settes av 1,5 time på disse møtene. Dette tiltaket er i første rekke tenkt til de som ikke tidligere har deltatt i veiledning.

USN legger til rette for prosesser og samskaping i disse foraene. Samskaping handler blant annet om å definere utfordringer sammen med de det gjelder for så å velge eller designe tiltak og produsere de sammen i et vedvarende løp.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis ble på nasjonalt nivå innført i 2020-2021. Sandefjord kommune starter opp arbeidet med innføringen i 2023. Grunnlaget for Kompetanseløftet legges blant annet i Meld. St. 6 (2019–2020): Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO (Kunnskapsdepartementet). I Meldingen til Stortinget legges det stor vekt på inkluderende praksis for alle barn, med et fokus på inkludering av barn som har særskilt behov for tilrettelegging. «Laget rundt barnet» er i stortingsmeldingen vesentlig; både at det tverrfaglige samarbeidet skal styrkes og formaliseres, samt at kompetansen skal være nærmere barnet. Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis skal sikre at kommunen har nødvendig kompetansen og et godt tverrfaglig samarbeid. Dette for at «laget rundt barnet» snarlig skal kunne tilrettelegge for et inkluderende miljø for utvikling, mestring, trivsel og læring for alle barn, samt dekke barns behovet for særskilt tilrettelegging. Det skal jobbes med inkluderende fellesskap på tre nivåer:

Innsats rettet mot tre nivåer. Figur fra Meld. St. 6 (2019–2020), s. 93. Meld. St. 6 (2019–2020) (regjeringen.no)

Kompetanseløftets mål er å sikre at kommunene har god nok kompetanse tett på barn slik at de kan fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle barn, inkludert barn med særskilt tilrettelegging. For å oppnå dette må barnehager, skoler og støtteinstanser samarbeide for å skape inkluderende fellesskap og tilpasse det pedagogiske – for å gi barn best mulig utgangspunkt for utvikling og læring. Sandefjord kommune skal samarbeide med USN for å heve kompetansen som kreves i «Kompetanseløftet spesialpedagogikk og inkluderende praksis».

For barnehageåret 2023-2024 er det satt opp følgende samlinger for ledere:

- Kick-off (½ dag) kompetanseløftet for enhetsledere -september 23
- Workshop 1 (½ dag) -november 23
- Arbeid med kompetansepakkene for enhetsledere (modellering til bruk i enheten)
- Workshop 2 (½ dag) -februar 24
- Arbeid med kompetansepakkene for enhetsledere (modellering til bruk i enhetene)
- Workshop 3 (½ dag) -over påske(etter 1. april-24)
- Workshop 4 (½ dag) -etter 17. mai-24

Tiltak i regi av barnehagemyndigheten

Barnehagemyndigheten skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk. Barnehagemyndighetens styremøter er en arena for informasjon til barnehagene, felles veiledning, innspill fra barnehagene om hvilke behov og ønsker de har for veiledning, delingskultur og andre tiltak fra barnehagemyndigheten. Ulikt innhold i møtene vil kunne danne grunnlag for generell kompetanseutvikling.

Barnehagemyndigheten setter dagsorden for møtet sammen med AU. Planleggingsmøte skal avholdes to uker før styremøtet. I tillegg til planlegging og gjennomgang av dagsorden for neste møte noteres aktuelle saker for senere møter. Saker kan fremmes av styrerne eller barnehagemyndigheten.

Det avholdes syv styremøter i inneværende barnehageår.

- 29. august 2023
- 17. oktober 2023
- 5. desember 2023
- 16. januar 2024
- 27. februar 2024
- 16. april 2024
- 11. juni 2024

PLUS15: Lederutdanning for pedagogiske ledere

Sandefjord kommune ønsker å satse på ledelse i barnehagene. Gjennom den nasjonale styrerutdanningen har mange styrere i kommunen fått økt sin kompetanse, og kommunen oppfordrer styrere i kommunale og private barnehager til å søke denne utdanningen. Samtidig ser vi at det ikke finnes tilsvarende programmer for pedagogiske ledere. I henhold til rammeplanen har pedagogisk leder et viktig medansvar for ledelse av virksomheten:

«Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. Den pedagogiske lederen leder arbeidet med planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, vurdering og utvikling av arbeidet i barnegruppen eller innenfor de områdene han/hun er satt til å lede.»

Desember 2023 avslutter kull-3 videreutdanning i pedagogisk ledelse for pedagogiske ledere i kommunale og private barnehager. I kull-3 er det 28 pedagogiske ledere som deltar.

Tilbud fra PP- tjenesten

COS er et veiledningsprogram for foreldre eller andre omsorgspersoner som anvendes i Sandefjord kommunes helsestasjoner, barnevern m.fl. COS kan også benyttes i tilpasset form inn i barnehage. PP-tjenesten holder derfor introduksjonskurs til arbeid med trygghets-sirkelen for å fremme trygge relasjoner i barnehagen. Vi fokuserer på kunnskap om barns psykiske behov, og hvordan personalet kan gi barn hjelp til å håndtere følelser og fungere sammen med andre. Dersom barnehagen ønsker videre arbeid med COS, vil det kunne følges opp i etterkant i samarbeid med PPT og den enkelte barnehage.

På våren 24 avholdes det et årlig COS- kurs for barnehageansatte med fokus på innføring av de viktigste prinsippene og gjennomgang sett i samråd med Sandefjord kommune sin rutine for tilvenning. Dette vil også være tilgjengelig som et webinar for senere bruk i barnehagen.

PPT tilbyr systemveiledning ut mot barnehagene.

Forskningsprosjekt – Stine Sofie stiftelse og FHI

Fra høsten 2022 skal Folkehelseinstituttet (FHI) undersøke effekten av Stine Sofie Barnehagepakke. Det innebærer å undersøke om ansatte, etter å ha gjennomgått opplæringen, blir tryggere og mer handlekraftige dersom de mistenker at barn i deres barnehage utsettes for vold eller overgrep. Dette er et unikt forskningssamarbeid i Norge. Så vidt vi vet har ingen andre opplæringsprogram for ansatte i barnehagene gjennomført en tilsvarende studie.

Stine Sofie Barnehagepakke har som mål å styrke handlingskompetansen til barnehageansatte. Det innebærer å styrke fem viktige elementer hos den enkelte ansatte. Disse er

- egen kunnskap om vold og overgrep mot barn
- personlige faktorer som mot og vilje til å handle
- egen tro på systemet og at det nytter å melde fra ved bekymring
- en organisasjonskultur hvor det er aksept for å drøfte og handle ved bekymring
- eget verdisyn rundt barn som troverdige vitner for eget liv

En rekke barnehager fra Sandefjord deltok på dette i barnehageåret 2022-2023 eller skal delta 2023-2024.

TILTAK I REGI AV STATSFORVALTEREN

Våg å se, våg å handle

En fagdag for barnehageansatte med tema vold og overgrep mot barn og unge. Fagdagen vil bli organisert i regi av likestillingssenteret i Telemark.

Fagdagen vil inneholde:

- Fagkunnskap om vold i nære relasjoner, omfang og skadevirkninger
- Kunnskap om ulike samtaleverktøy, blant annet bøker
- Informasjon om krisesenteret og annet hjelpeapparat

Heldagskurs høst 2023.

Kontaktmøte på barnehageområdet

Statsforvalteren arrangerer jevnlig kontaktmøter for barnehagemyndighetene i kommunene i Vestfold og Telemark. Barnehagemyndigheten i Sandefjord kommune deltar på disse, og viderefremidler aktuell informasjon til barnehagene gjennom egne styremøter.

Nettbasert kompetanseprogram med tema barnehagemiljø og krenkelser

I 2021 fikk Sandefjord kommune tilbud fra statsforvalteren om å delta i kompetanseutvikling i temaet barnehagemiljø og krenkelser i samarbeid med Høgskolen i Innlandet.

Det er 16 barnehager fra vår kommune som deltar. Det nettbaserte tilbudet har som formål å utvikle kompetansen i barnehager og hos barnehageeier og barnehagemyndighet, slik at barnehagene oppfyller sin plikt i tråd med barnehageloven, til å ivareta barnas behov for omsorg, trivsel og inkludering. Dette tilbudet vil være tilgjengelig hele barnehageåret 2023-2024 for nåværende deltakere.

LOKALT NETTVERK

Planen er utarbeidet av det lokale nettverket ledet av barnehagemyndigheten. Gruppen består følgende deltakere:

- Linda Virik, Vesteråt barnehage
- Alexander Enrique Løken, Feen barnehage
- Silje Strøm Sørby, Krokenskogen Kanvas-barnehage
- Anne Lene Madsen, Høyjord barnehage
- Cathrine Aalvik, Hunsrød-Fevang barnehage
- Heidi Fevang Davidsen, Espira Åbol barnehage
- Eileen Rove, Løkka barnehage
- Kerstin Hole Skofteland, barnehagemyndigheten
- Unni Ressem Grostad, barnehagemyndigheten, leder av lokalt nettverk.

KILDEHENVISNINGER

Kunnskapsdepartementet (2019)

Meld. St. 6 (2019–2020). *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>

Kunnskapsdepartementet (2022)

Kompetanseplan for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2023-2025. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kompetanse-for-fremtidens-barnehage/id2933368/>

Kunnskapsdepartementet (2023)

Barnehagen for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2023. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barnehagen-for-en-ny-tid/id2959402/>

Sandefjord kommune (2022)

Tenk sammen <https://www.sandefjord.kommune.no/Barn-og-unge/tenk-sammen/>

